

TÁ 777

KIÉ A MŰVÉSZET?

1 tekercs
700 méter
színes
a főcím a film
elején

gyártó ország : Magyarország
gyártó cég : Mafilm/NTOS és MTV
gyártási év : 1975.
gyártásvezető : Bódis János

rendező
forgatókönyv : Kovács András
operatőr : Neményi Ferenc
vágó : Szécsényi Ferencné
hang : Erdélyi Gábor
színes technika : Toldy Zoltán
munkatársak : Enyedi Lajos
Marton József
Tarkó Gabriella
Udvardy Anna

eng.szám: M/7351/75.

A film az UNESCO támogatásával készült.

A film alkotója nemcsak kérdez, válaszol is; mivel a művészet az élet minden területén megtalálható, rajtunk mulik, hogy életünk részévé tesszük, vagy végképp száműzzük belőle.

A művészet az élet minden területén és a világon mindenütt megtalálható még akkor is, ha nem vesszünk róla tudomást, ha észrevétel nélkül megyünk el mellette.

Régen a művészet része volt az életnek /falubeli házak, házbelső, ruhák/, ma ezt a városiasodás, amely sokmindent uniformizál, megkérdőjelezi. A technika közbeavatkozása a művészetben is új lehetőségeket hozott, amelyben mind a giccs, mind a művészi alkotás nagy helyet kapott. Válogatással érhető el, hogy az egyéniség kapjon nagyobb teret és a művészet, amely egyelőre hagyományos keretek közt jut el a közönséghez, idővel része legyen az életünknek. Ezen mulik a művészet jövője.

Budapest, 1981. aug. 10.

LE

Nt.47. Kikerülhetetlen művészet című film cenzuraszövege

"Kié a művészet?" Irtta és rendezte: Kovács András, Fényképezte: Neményi Ferenc, Vágó: Szécsényi Ferencné, Gyártásvezető: Bódis János, Munkatársak: Enyedi Lajos, Erdélyi Gábor, Tarkó Gabriella, Toldy Zoltán, Udvardy Anna.
Eng.sz.: MAF. 7351/1975.

Sokan kérdik, kié a művészet. Világszerte sokszáz opera, hangversenyterem, kiállítási csarnok várja a közönséget, de hányan mennek el? Magyarország lakossága például tíz és félmillió. De kiállításra, hangversenyre rendszeresen félmillió, ha eljár. És ez az arány nem magyar specialitás. Az sem hozott eddig lényeges változást, hogy nálunk a művészek nemcsak várják a közönséget, de el is mennek hozzá. - "Néhány perc múlva kezdődik az előadás. A kórhinta mögött ácsolt dobogón a budapesti 25. Színház társulata bemutatja a Busképü lovag, Don Quihote de la Mancha szörnyűséges kalandjairól és gyönyörű szép haláláról szóló kétrészes, szórakoztató, zenés, tanulságos játékot." - Ha a Föld lakosságának egészét vesszük, ez az arány sokkal kedvezőtlenebb, és a leggazdagabb országok sem kivételek. A párizsiak és a londoniak között hányan vannak, akik sose látták ezeket a remekműveket, sőt nem is tudják, hogy ezeket városuk muzeumaiban őrzik. Kárba vesztett erőfeszítés volna a művészek munkája? Kidobott pénz a művészeti intézmények fenntartására fordított százmilliók? - "Jónapot kívánok. Járt már a Szépművészeti Muzeumban? - Hát az iskolával jártam. Régen, gyerekkoromban. - És azóta? - Nem. - Köszönöm szépen. - Nem. - Nem." - Vannak akik ezt kétségbeejtőnek tartják, mások a művészeti intézmények csődjéről beszélnek és azt kérdik, nem volna-e hasznosabb, ha a művészet támogatására fordított összegekből lakást építenének. Hiszen, sok ezer ember lakásgondja oldódna meg így évente. A művészet valóban egy kisebbség fényűzése volna? Az ilyen falvakban még nem vált szét a művészet az élettől. Része volt annak annyira, hogy akik itt éltek, nem is tekintették művészek környezetük megformált tárgyait, eszközeit. Pedig ezeket muzeumokban gyűjtik ugyanugy, ahogy a festményeket és szobrokat. A városiasodás mindezt megkérdőjelezte. A falu idillikus környezete egyre jobban eltűnik, a népművészetet éltető közösségek széthullanak, feloldódnak a városokban összezsúfolódott tömegben. A városi ember lemondott volna a szépről? A művésziről? Belenyugodott volna a szürkeségbe, az egyhangúságba? Ennyire megváltozott volna az emberi természet néhány évtized alatt? Vagy mégis azoknak volna igazuk, akik nem látnak más

kiutat, mint a visszatérést ahhoz az életformához, amely harmonikus, kulturált környezetet biztosított az embernek, akár az urbanizáció előnyeiről való lemondás árán is? Az ember csak így volna megvédhető, a mindennapjait előntő giccsáradattal szemben? Ha jobban körülnézünk a városokban, például Budapesten, azt látjuk, nem ilyen reménytelen a helyzet. A művészet, tehát az ember által létrehozott szépség, azoknak az életében is ottvan, akik sose lépik át a művészeti intézmények küszöbét, vagy azt sem tudják, hogy létezik művészet. Mert nemcsak a kiállított vagy előadott művekre mondható el, hogy ember által létrehozott szépség, de környezetünk sok épületére, használati eszközére, amelyek mellett naponta elmegyünk. A probléma csak az, hogy a szép, az igaz, a célszerű ma még összekeveredik a hazuggal, a hivalkodóval, vagy az igénytelennel és sokan nem élnek a választás jogával. Mert a városi ember választásra van ítélve. A technika nemcsak megbontotta a természet harmóniáját, nemcsak füstöt, zajt hozott, hanem új lehetőségeket is a művészet terjesztésére. Ennek a szobának az alapbutorzata ugyanaz. De elrendezéssel, néhány, üzletekben is megvásárolható tárgy segítségével mégis különböző hangulatu környezetet alakíthatunk ki magunknak. Igaz, még nagy keletje van az izléstelenségnek is. De ezen nincs mit csodálkozni. Ezeknek a ma közérthető, és a művészettörténet által számontartott műveknek jelentőségét, a keletkezésük idején még a szakértők sem ismerték fel. A közönség körében pedig botrányt kavartak. A népművészet hagyományait nemcsak a szokás, de az azonos körülmények is állandóvá tették. Minden korosztálynak előírt színű öltözete volt. A jó ízlés érvényesülését az alkalmazkodás biztosította. Ma éppen ellenkezőleg. A válogatás biztosíthatja. A városiasodás tehát nemcsak uniformizál, de az egyéniségnek is nagyobb teret ad. Feltéve, ha élünk a választás lehetőségével. - "Te nem vagy normális Elektra. - Én Agamennon Lánya vagyok. Oresztész Agamennon Fia. Egy apa nemzett egy feladatra. Jaj nektek, Oresztész nem hasonló Elektrához. Oresztész Elektra. És Elektra Oresztész. - Oresztész halott." - A művészek ma még elsősorban hagyományos keretek között juttatják el műveiket a közönséghez, de a művészet jövője azon mulik, el tudjuk-e érni, hogy a művészet ne váljon el az élettől. Hanem újra, mindennapjaink része legyen.